СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 38. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ЛЮТОГО 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 27, 1987 No. 38. VOL. XCIV.

В АВСТРАЛІЇ БУДУТЬ СУДИТИ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Канберра, Австралія. — Заступник прем'єр-міністра і міністер юстиції Австралії Лайонел Бовен, виступаючи в парляменті, повідомив про створення спеціяльної комісії, яка буде займатися розслідуванням справ колишніх нацистів. За його словами, той, хто брав участь у військових злочинах і вина якого буде доказана, повинен понести суворе покарання.

Л. Бовен нічого не сказав, чи колишніх нацистів будуть висилати в країну, де вони жили, чи в країну, де вони чинили злочини. Він, однак, дав зрозуміти, що буде виступати проти видачі винних в ті країни, де система правосуддя відрізняється від австралійської. В такому вападку, сказав він, уряд буде судити злочинців в Австралії.

Недавній список, який був складений на просьбу австралійського уряду, містить імена 70 осіб, запідозрених у злочинах, вчинених під час Другої світової війни. Однак у списку нема німців, лише колишні громадяни Совєтського Союзу і країн Східньої Европи. Більшість з них давно прийняли австралійське громадянство.

У вказаний список запідозрених не входить 40 осіб імена яких передав Австралії в жовтні минулого року Сімон Візенталь, який займається пошуками військових злочинців.

Альбертська Рада Мистців починає працю

Едмонтон (КУК). — Альбертська Рада Українського Мистецтва почала свою широку працю з вибором своєї першої постійної Екзекутиви.

АРУМ, яку було організовна у наслідок провінційної конференції, що відбулася тут в травні минулого року, має за свою ціль розвиток мистецького сектора в цій провінції.

Ця рада складається з чотирьох ділянок мистецтва й літератури. АРУМ плянує великий український фестиваль музики та мистецтва на літо 1988 року в колісеї „Нортлендс" в Едмонтоні.

АРУМ є також у процесі створення центру українського мистецтва, який вишколюватиме інструкторів. Вже почато переговори над створенням такого центру при колеґії Ґрант МекЮен в Едмонтоні.

Правду сказати ми пробиваємося в нові поля розвитку українського мистецтва", — сказав Роман Британ, координатор АРУМ.

До Екзекутиви вибрані: Ріна Ганчук, голова; Тед МекЛавд, заступник голови; Яр Балан, секретар та Галина Лазурко, скарбник. Т. МекЛавд мешкає в Ардморі, Альберта, яке знаходиться 275 кілометрів на північний схід від Едмонтону, а решта членів в Едмонтоні.

Директорами вибрані: Надя Крептул, д-р Роман Петришин, Михайло Саварин, Ірена Шміґельська, всі з Едмонтону, та Соня Скібо з Калґарі.

АРУМ — це перша провінційна організація такого роду в Канаді. У грудні подібну раду створено в Манітобі.

АРУМ працює під егідою Комітету Українців Канади. Альбертської Провінційної Ради.

Ще про похорони св. п. ген. П. Григоренка

Ню Йорк. — Родина і організатори похоронів св. пл. ген. Петра Григоренка, який, як відомо, помер у суботу, 21-го лютого 1987 року, додатково інформують, що похоронне заведення Петра Яреми на 7-ій вулиці буде відкрите в п'ятницю, 27-го лютого вже о год. 10-ій вранці і особи, які бажають віддати останню пошану можуть зробити це під час дня.

Панахида буде правитись у цьому ж заведенні о год. 7-ій вечора. В суботу, 28-го лютого, Служба Божа у православній катедрі св. Володимира на 82-ій вулиці розпічнеться о год. 9-ій вранці ,а у Бавнд Бруку о год. 12-ій дня.

ПОКАЗУХА В ЄРУСАЛИМІ НАБИРАЄ БІЛЬШИХ РОЗМІРІВ

Е. РОЗЕНБЕРҐ, У ДРАМАТИЧНОМУ ВИСТУПІ, НАЗВАВ І. ДЕМ'ЯНЮКА КАТОМ

Єрусалим, Ізраїль (тел.). — Еліягу Розенберґ, 65-річний жид з Польщі, один із групи „професійних" уцілілих свідків з екстермінаційного табору в Треблінці, Польща, назвав Івана Дем'янюка „катом і вбивцею" у емоційно-драматичному виступі на процесі тут у середу, 25-го лютого.

Уведений відповідно прокуратурою, зокрема її членом Міхаелем Шакедом, Е. Розенберґ підійшов до І. Дем'янюка на віддаль одного метра, але попав в емоційних вибух, коли цей останній скинув окуляри і з усмішкою на обличчі простягнув до Розенберга руку.

Розенберґ остовпів, обернувся і крикнув повним голосом „Руки!". Сторожі його відтак відпровадили до крісла свідків, де він на протязі 10-ох хвилин плакав, бив кулаками об стіл, а до повної драми у залі долучилась його дружина серед глядачів, яка буцімто зімліла. Головний суддя Дов Лєвін щойно по 10-ох хвилинах довів судову залю до порядку.

Постійно „наводжуваний" прокуратурою, Е. Розенберґ, який твердив, що він був 11 місяців у Треблінці в 1942-43 роках, у горішній частині табору, розповідав на протязі 6-ох годин про страхіття у таборі, побиття, знущання над жидами „німців і українців". Він сказав, що його і його родину, яка згинула в Треблінці, забрали з варшавського ґетто „українці, які говорили російською мовою", як йому сказала його матір. Він кричав, показуючи рукою на І. Дем'янюка, вживаючи такі епітети, як „кат, вбивця, бачу в очах твоїх вбивства, я пізнаю твою морду, як ти смів подавати мені руку" тощо. Тричленний суд не старався успокоїти непогамованого свідка у його нікчемній тираді.

Як і його попередник Пінхас Епштайн, Е.Розенберґ виявив мало респекту до фактажу, коли почалось опитування оборони. Епштайн, який, до речі, не зумів зідентифікувати І. Дем'янюка на процесі у Клівленді, хоч тепер це зробив, ані Розенберґ ні разу не говорили про „Івана Грозного", а тільки про „Івана з Треблінки". Але засоби масової інформації у ЗСА і в Канаді далі постійно пишуть про „Івана Ґрозного". Натомість про працю оборони І. Дем'янюка, про встановлення нею разючих розбіжностей у свідченнях — майже немає згадок.

Вийнятком була інформація, що Е. Розенберґ признався, що він буцімто говорив неправду в 1947 році, коли зложив заприсяжене свідчення, що Івана з Треблінки вбили в'язні під час повстання 2-го серпня 1943 року. Принайменше п'ять інших осіб зробили такі твердження.

Але тепер Розенберґ заперечив сам себе, кажучи, що він про вбивство довідався від „інших" в лісі, куди він і деякі інші в'язні втекли під час повстання.

Розенберґ тепер заявив, що він хотів в 1947 році представити себе, як „героя" і тому склав неправдиву заяву.

Адвокат І. Дем'янюка Марк О'Коннор представив схему Треблінки, що її відтворено в 1964 році на підставі свідчень німецьких сторожів і уцілілих в'язнів табору, але Розенберґ зразу заявив, що він не знає цієї схеми і не хоче говорити про фізичні аспекти табору. Він, натомість, хоче говорити про „катів — німців і українців". Але й тут виявились розбіжності.

Тоді, коли Епштайн твердив, що в'язнів не палили вночі, Розенберґ казав, що їх палили вдень і вночі. Чи були апелі — Епштайн казав, що були тільки увечері, а Розенберґ сказав, що були увечері і вранці. Хто працював при ґенераторі — Епштайн казав, що Шмідт, а Розенберґ сказав, що це був електрик Шлямек.

Згідно зі свідченням Епштайна німецькі сторожі Матес і Мюнцберґер були дуже подібні до себе, наче близнюки. Не так свідчив Розенберґ: Матес виглядав на старшого, мав поморщене обличчя, Мюнцберґер був русявий, „гладкий на лиці".

Як і західня „мідія", ізраїльска телевізія і преса подала обширні звідомлення з драматичних виступів Розенберґа, майже цілковито промовчуючи перепитування оборони. Закордонні репортери уважають, що процес є показухою для телевізії і преси з неприхованою співпрацею прокуратури і суддів.

Фільм „Жнива розпачу" висвітлено у Франції

Нансі, Франція. — Тут на місцевому університеті висвітлено у середу, 11-го лютого 1987 року, фільм „Жнива розпачу", який мав вже широкий розголос.

У повідомленні про висвітлення фільму було зазначено, що фільм режисури Славка Новицького і Юрія Луговського здобув вісім спеціяльних нагород. Як повідомляють , на висвітленні фільму було 250-300 осіб в тому більшість французів і багато українців.

Після висвітлення фільму відбулася жвава дискусія, яку провалив проф. Роман Сербин, який є професором історії на Квебекському університеті в Монтреалі, а тепер перебуває у Франції, розшукуючи за матеріялами про голод в 1921-23 роках.

А. Коряґін буде продовжувати правозахисну діяльність

Гага, Голляндія. — Психіятр Анатолій Коряґін, якого совєтські власті цими днями звільнили з ув'язнення, мав телефонічну розмову з головою амстердамського фонду ім. Владіміра Буковського Робертом Ван Вореном і заявив йому, що не має наміру припинити свою правозахисну діяльність.

А. Коряґін був засуджений на сім років позбавлення свободи і п'ять років заслання в 1981 році за участь в діяльності Комісії в справі розслідування зловживань психіятрією в політичних цілях. За час праці в Комісії він збадав 16 осіб, яких власті кваліфікували як душевно хворих і визнав „діягнозу" офіційних совєтських лікарів неправильною.

Коряґін, якого другий раз підряд висувають на Нобелівську премію миру, повідомив, що його звільнили не зважаючи на його попередження, що він не відмовиться від боротьби за права людини. Психіятра, який пробув в ув'язненні шість років і шість днів, помилували указом президії Верховної Ради СССР. Протягом останніх тижнів він двічі відмовлявся підписати заяви, які вимагала від нього адміністрація.

17-го січня адміністрація пермського табору, де він перебував, запропонувала йому підписати заяву про те, що в майбутньому він відмовиться від „незаконної діяльности, яка приносить шкоду совєтській державі". „Я розглядаю цю пропозицію як образу, — відповів Коряґін, — і як спробу примусити мене признатися, що я злочинець. Але я не вважаю себе злочинцем. Я є жертвою політичних репресій з боку КҐБ".

Потім Коряґіна перевели в новозбудовану в'язницю КҐБ в Києві. Він загрозив, що почне голодівку, якщо з нього не знімуть тюремний режим. „За тиждень мене звільнили і я вернувся додому", — сказав він. Коряґін відмовився також дати розписку про нерозголошення умов утримання в'язнів у київській тюрмі.

За словами Коряґіна, еміґрація є для його родини „єдиним можливим рішенням", однак він відмовляється виїжджати без свого сина Івана, який відбуває трирічний термін за „хуліганство". „Я вимагаю його звільнення, — заявив Коряґін. — Його заарештували, щоб шантажувати мене. Я себе шантажувати не дам, так що ліпше навіть не пробувати".

Як повідомив Ван Ворен, якщо совєтські власті дозволять еміґрувати всій родині, то Коряґіни, мабуть, виберуть Швайцарію.

М. ҐОРБАЧОВ ВІРИТЬ В ЕФЕКТИВНІСТЬ „РЕФОРМ" В СССР

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов запевнив членів Політбюра, Центрального Комітету КПСС і критиків його дещо іншої від попередніх лідерів політики, що пропоновані ним „реформи", „демократизації" виборчої системи, полегші у приватному секторі, допущення позапартійної ініціятиви в економіці, зокрема у сільському господарстві, не спричинять замішання,а вже в ніякому разі не змінять існуючої соціяльної системи.

Виступаючи на з'їзді профспілок СССР, М. Ґорбачов намагався у якнайбільш приступній формі пояснити запропоновані ним і схвалені Політбюром програми „демократизації" яка має витворити у совєтських громадян почуття співвідповідальности, а навіть почуття вищости соціялістичної системи над капіталістичною, завданням якої є, мовляв, використовувати робітників і біднішу верству населення. „Ми не є здеорганізованою політичною чи соціяльною системою, ми належимо до упорядкованого суспільства і тому поправки до законів, зміни на краще, більш відкрита форма співпраці між собою, може тільки скріпити нашу систему, а не навпаки, як дехто думає, послабити цілу структуру нашої країни", — заявив совєтський лідер, який, до речі, перший раз посередньо признався про існування опозиції до його „демократизації" і його економічних „реформ", які навіть ще не увійшли в силу.

Промову М. Ґорбачова передала пізніше повністю совєтська телевізія, а важливіші вийнятки з неї були опубліковані в центральних газетах і передані через радіо. Правда, Ґорбачов нікого не називав по імені з опозиції, бо це у совєтській системі означало б, що названі особи закінчили свою кар'єру в компартії, уряді, чи на інших відповідальних становищах.

Західні дипломати в Москві винесли таке враження, що покищо „реформи" М. Ґорбачова мають повну підтримку в Політбюро, а найголовніше їх підтримує КҐБ і військо та більшість членів ЦК КПСС. Дипломати звертають увагу, що в Центральному Комітеті компартії справи не виглядають добре, бо пленум ЦК, який мав затвердити „реформи" М. Ґорбачова, вже відкладали три рази, а тепер заповідають, що він відбудеться спочатку березня ц.р.

Не зважаючи на критику, М. Ґорбачов далі говорив про стаґнацію совєтської економіки, недбальство, або безініціятивність деяких керівників великих підприємств, брак успіхів в багатьох інших ділянках життя. Промова М. Ґорбачова до делеґатів з'їзду профспілки була вже п'ятою з черги на протязі останніх 10 днів, включно з виступами у трьох Балтицьких країнах — Литві, Латвії і Естонії. Критики найбільше побоюються „відкритого суспільства", бо ця форма може створити, на їхню думку, атмосферу зрушення цілої системи, тобто системи „снігової кулі", яку не завжди можна контролювати коли вона в русі. Одним словом бояться зриву поневолених мас і поневолених Москвою країн, якщо тільки наступить „розлюзнення" поліційного терору, — кажуть політичні спостерігачі.

У СВІТІ

СИРІЙСЬКІ ВОЯКИ вбили 22 мусулманів-шіїтів і трьох друзів у західній частині Бейруту, яку вони тепер контролюють з наказу свого головного командування і прохання ливанського уряду президента Аміна Ґемаєля. В одному випадку вояки Сирії, попавши в засідку шіїтів, мусіли відбиватися в рукопашному бою, тобто тільки при допомоі пістолів і баґнетів. Сирійські вояки отримали наказ вживати усіх заходів, щоб обороняти своє життя перед нападами будь-яких терористичних груп. Лідери мусулманів-шіїтів запротестували в Дамаску проти „брутальности" сирійців, але вони не отримали сатисфакції чи співчуття від генерального штабу сирійських збройних сил. Речник штабу тільки заявив, що обов'язки вояка в ситуації громадянської війни, яка без сумніву існує в Ливані, є максимально захороняти своє життя і життя свого оточення.

РЕЧНИК ДЕПАРТАМЕНТУ оборони ЗСА заявив, що дотеперішній головнокомандувач збройних сил Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) ген. Бернард В. Роджерс бажає покинути військову службу і відійти на заслужений відпочинок. Його місце займе ген. Джан Р. Калвін, який тепер командує американськими збройними силами в Центральній Америці. Обидва генерали дещо різняться у своїй військовій кар'єрі. Тоді коли ген. Б. Раджерс зараховується до штабових старшин-пляновиків, то ген. Дж. Калвін весь час перебував в чинній службі разом з військом. Ген. Калвін говорить плинно еспнаською і німецькою мовами і свого часу був вже на службі в Західній Европі. В загальному, членські держави НАТО з признанням висловлюються про ген. Роджерса і жалують, що він покидає цей важливий пост в НАТО.

ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКИЙ уряд знову дуже рішучо виступив проти замірів опозиційних партій влаштувати велику антиурядову демонстрацію в Сеулі й інших більших містах Південної Кореї. Урядові чинники заборонили всякі публічні демонстрації на вулицях міст і тимчасово притримали 13-ох лідерів опозиції та „вічних" революціонерів, які ведуть гостру пропаґандивну кампанію проти уряду, не перебираючи в засобах. Вони підтримують навіть влаштовувані комуністами акції. До речі, пляновані демонстрації були скеровані проти нібито стосованих тортур працівників державної служби безпеки проти комуністичних активістів. Очевидно, опозиція заперечує твердження уряду, що арештовані є комуністами.

КОНТРОЛЬОВАНА прокомуністичними сандіністами крайова асамблея (парлямент) в Нікараґуа більшістю голосів продовжила п'ятирічний вийнятковий стан в країні. У поясненні речника асамблеї говориться, що уряд потребує цієї ухвали для цього, щоб він міг успішніше боротися проти „ворогів Нікараґуа, наємників американського імперіялізму". Лідер Консервативної партії, який колись був членом асамблеї Рафаєль Кордова Рівас, заявив, що продовження вийняткового стану є великим ударом для антикомуністичних повстанців „контрас" і їх прихильників, рухи яких будуть максимально обмежені.

ОФІЦІЙНИЙ РЕЧНИК західньонімецького уряду в Бонні заявив кореспондентам, що Адміністрація президента Роналда Реґена розуміє становище Західньої Німеччини і тому не вимагає настирливо видачі в руки американського правосуддя араба Мохаммеда Алі Гамаді, який в 1985 році був одним із захоплювачів пасажирського літака американської повітряної лінії TWA. Як відомо, терористи замордували тоді молодого американського вояка, тіло якого вони викинули на бетонну доріжку, зараз таки біля літака на летовищі в Бейруті. Проіранські терористи, зокрема з групи Джіґад, довідавшись про арешт їхнього члена, захопили в полон двох німецьких громадян і погрозили вбивством усіх закладників, якщо канцлер Гельмут Коль дозволить на видачу Гамаді в руки американців. Західня Німеччина не зробила в цій справі ще ніякого рішення.

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАРКА КОЛИШНЬОГО члена Ради Крайової Безпеки підполковника Олівера Норта, Фон Голл, співпрацює зі спеціяльною слідчою комісією, яку очолює Лоренс Волш. Як стало відомо, Ф. Голл погодилася співпрацювати з комісією в обмін на запевнення не порушувати проти неї судової справи. „Якщо б їй не був наданий імунітет, вона нічого б не сказала", — сказав Плато Кечерс, адвокат колишньої секретарки О. Норта, додавши: „Я не думаю, що вона щаслива, граючи таку ролю". Ф. Голл допомогла комісії знайти в „пам'яті" компютора прізвища і дати, необхідні для обвинувачення проти Норта. Вона також сказала, що Норт знищив багато документів за кілька днів перед тим, як про його ролю в таємній операції з доставою зброї Іранові стало загально відомо. За словами адвоката, Голл ніколи б не проявила ініціятиву в усій цій справі, але після того, як слідча комісія вирішила взяти в неї зізнання, вона змушена була добиватися імунітету ціною співпраці з комісією.

РЕЧНИК СТРАТЕГІЧНОГО військово-повітряного командування ЗСА майор Фред Геррон повідомив, що в Канаді було проведено випробування американської крилатої ракети, випущеної з бомбардувальника Б-52 над морем Бофорта. Випробування ракети, яка подолала 1,500 миль, пройшло успішно. Пацифістська організація Ґрінпіс намагалася перешкодити випробуванню ракети.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак і король Йорданії Гуссейн відкликали заплянований візиту до Вашінгтону на знак протесту проти американської достави зброї Іранові .Єгипет і Йорданія є союзниками Іраку і тому були незадоволені цією доставою.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ купив в американської телевізійної компанії Ей-Бі-Сі право на показ двогодинного телевізійного фільму „Наступного дня". Цей фільм був показаний лише один раз у 1963 році, і зібрав рекордну кількість глядачів. Він показує наслідки нуклеарного бомбардування. Дія фільму відбувається в канзаському місті Ловренсі. Фільм „Наступного дня" викликав різкі протести американських консерватистів, які вважали, що він пропаґує одностороннє роззброєння З'єднаних Стейтів Америки. За умовами контракту, Совєтський Союз протягом трьох років має право двічі показувати на телевізії фільм „Наступного дня". СССР заплатив за це право незначну суму — 25,000 долярів. Виступаючи на пресовій конференції, один з керівників Ей-Бі-Сі Брендон Стоддард сказав, що компанія продала Совєтському Союзові фільм „Наступного дня" з умовою, що його покажуть повністю, без будь-яких цензурних змін. Російський текст повинен повністю відповідати англійському оригіналові.

У ВАШІНҐТОНІ ВІДКРИЛАСЯ конференція під назвою „Інші жертви: не-жиди, яких переслідували і знищили нацисти". Конференція має на меті ознайомити широкі кола американської громадськости, в тому числі студентів, з тим фактом, що жертвами концтабору Осьвєнцім були не лише жиди, але й мільйони людей інших національностей. В цей табір знищення, створений німецькими фашистами в роки Другої світової війни на території Польщі, недалеко від Кракова, протягом трьох з половиною років прибували поїзди з жидами, росіянами, українцями, поляками, чехами, французами, голляндцями, циганами. Людей звозили сюди зі всієї окупованої гітлерівськими військами Европи.

ГРОМАДА ЕЛІЗАБЕТУ ЖЕРТВУЄ 100,000 ДОЛ. НА ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ

В першому ряді (зліва): д-р С. Ворох, М. Іванців, Дж. Ґедман, о. М. Кучмяк, Я. Сосяк, М. Хитра, Е. Мельничук, Д. Кордуба; стоять (зліва): Б. Робак В. Василяк, В. Маркусь, П. Боднаренко, І. Полянський, І. Хамуляк.

Нюарк, Н. Дж. (ІЯХ). — До бюра Комітету Гарвардського Проєкту прийшов чек на суму 75,000 дол. на уфундовання трьох томів Гарвардського Проєкту від членів спілки Український Народний Дім в Елізабеті, Н. Дж.

Якщо додати до цієї суми біля 12,000 дол., які зібрала українська католицька парохія св. Володимира в Елізабеті та додати індивідуальні пожертви громадян, які там мешкають, то загальна сума пожертв на Гарвардський Проєкт української громади Елізабету й околиці виносить понад 100,000 дол.

Слід додати, що і церковна збірка й індивідуальні пожертви і велике число членів Українського Народного Дому включають тих самих людей, тобто цілу українську громаду Елізабету та околиці.

Їхня поміч в здійсненні Гарвардського Проєкту є без сумніву великої ваги.

Загальне число усіх фундаторів томів Гарвардського Проєкту і тих, які вплатили уже повну суму, і тих, які досі вплатили половину або більше повної суми сягає під кінець січня 1987 року 20, значить півмільйона долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Петро Григоренко

Генерал Петро Григоренко — це одна з нечисленних українських постатей, яка здобула собі міжнародний розголос, як ворог большевицької імперії. Виступаючи на конґресовій Комісії закордонних справ у Вашінґтоні і в західньонімецькому парляменті у Бонні і скрізь, куди його запрошували, не тільки признавався до своєї української національности, але палко боронив право України до своєї ні від кого незалежної держави. Вихованець і професор Військової Академії ім. Фрунзе у Москві, довголітній льояльний член компартії, нагороджений найвищими совєтськими медалями з орденом Леніна включно, поволі-поволі переконувався у забріханні імперської системи і врешті — 16-го березня 1961 року на конференції Ленінського району у Москві, як делеґат партії мав відвагу виступити публічно з критикою партійного проводу, який порушує власні гасла, проголошені під час жовтневої революції і порушує власні гасла, проголошені під час жовтневої революції і порушує власні гасла, проголошені під час жовтневої революції і порушує власні „найдемократнішу у світі" конституцію. Його позбавили посади в Академії, здеґрадували, не давали йому ніде праці, довгий час жив на утриманні своєї дружини, яка заробляла шиттям. Партійні бонзи обіцювали йому привернення ступеня генерала і працю професора у військовій академії і всі давні почесті, якщо тільки в будь-який спосіб признає свою помилку і покається. Григоренко був живим зразком людини, про яку писав Шевченко „Караюся, але не каюся". І засилали Григоренка від „психушки" до „психушки", знущалися над ним, але він виявив твердість характеру, яка з'єднала йому подив і славу у всіх поярмлених Москвою народів. Був спершу головою Московської Гельсінкської Групи, формально за боротьбу за громадянські свободи, застережені в гельсінкському договорі з 1975 року, опісля членом Української Гельсінкської Групи. У своїй величавій книзі „Спогади" Григоренко писав, як то він з „Кобзаря" довідався, що він — українець. „Я цього ніколи не забув, хоч не завжди діяв у користь України".

Але Петро Григоренко прислужився розголосові української визвольної справи, як мало хто інший. Міжнародні коментатори прирівнювали його до Солженіцина, вони обидва відкрили найбільше очі всього світу на те чим насправді є комуністична імперія. Коли Петро Григоренко приїхав до Америки, він, після успішної операції у д-ра Кузьмака в Нюарку, негайно зголосився до Українського Конґресового Комітету і там зобов'язався їздити і промовляти туди, куди йому скажуть. Але він одверто заявив: „Мені ніхто в Совєтському Союзі не міг диктувати, що маю ґоворити, і тут такого не може бути". На всіх форумах — українських і неукраїнських — виступав, як український державник. Виступаючи на одному зібранні колишніх вояків І УД УНА, він закінчив промову цитатою із однієї промови Симона Петлюри. Григоренко признався, що „Я був противником Євгена Коновальця, але коли прочитав книгу про нього, то став його прихильником".

Деякі українські кола критикували Григоренка за його статтю в одній російській газеті, де він твердив, що не так російський імперіялізм як „партократія" є найбільшим лихом підсовєтських народів. Такий погляд контроверсійний і можна з ним не погоджуватися. Але нашим землякам в Україні рішуче байдуже, хто їх душить — російський імперіялізм чи комуністична партократія — дійсність однакова. У західньому демократичному світі, зокрема американському, обов'язує принцип „погоджування не погоджуватися" — у цьому й суть демократії, що людина може висловлювати свої також помилкові погляди, з якими можна і треба полемізувати, шануючи далі людину, якій можна помилятися.

Одна з найбільших інтелектуалок — дисидентів, що прибули до Америки, Ніна Строката, сказала раз у редакції „Свободи": „Петро Григоренко мав дуже важкий і складний шлях життя. Коли він на старість своїх літ знайшов дорогу до українства, то треба його за це шанувати, а не гудити". Розумні слова розумної жінки.

Генерал Петро Григоренко — історична постать. Різні дослідники різно будуть висловлюватися про Петра Григоренка. Одне стоїть поза всякими сумнівами: це не була пересічна постать, це була індивідуальність і, звичайно, так буває, що індивідуальність повище пересічної міри є постаттю контроверсійною. Над могилою Петра Григоренка треба схилити голову, як перед тією людиною, яка була непересічною індивідуальністю, багато натерпілася і — вихована у чужому середовищі — знайшла шлях до українського народу.

Михайло Кучер

НАЙБІЛЬШЕ НЕЩАСТЯ XX СТОЛІТТЯ

Найбільшим нещастям XX століття є те, що Совєтський Союз виграв Другу світову війну і Західня Европа та й цілий західній світ живе згідно з плянами Ялти.

„Солідарність" найбільше повстання з часів Костюшки. У Польщі всі привілеї привласнила собі партія — економічне, політичне і культурне життя країни. Філософа і соціолога Зіновєва не можна вважати оптимістом. Він не залишає надії читачам своїх книг, а написав ужеїх кілька. Зіновєвський тип „совєтського чоловіка" — страшний. І він є всюди, де владу має Совєтський Союз.

Майже сорок років панування большевизму в Польщі поробило величезні шкоди в польському суспільстві, молоде покоління не знає нормального життя і переконане, що від держави має отримати все — демократію, свободу і добробут. У якійсь мірі повірила в таку леґенду і „Солідарність". Польща фактично не має своєї армії, вона народна тільки за назвою. Перед польським суспільством стоїть нелегке завдання тримати тяглість із своїм історичним минулим, історичним, культурним і економічним у межах тоталітарної держави з чужим устроєм.

Часто західні журналісти пишуть про Совєтський Союз як „колоса на глиняних ногах", але такий колос стоїть від Петра І до наших днів. Вимагає відповіді питання, на яких „ногах" стоїть західній демократичний світ?

Те, що польська молодь перестала вірити партії у великій мірі заслуга „Солідарности". Надія на позитивні зміни в Совєтському Союзі фікція. Там поняття свободи давно здеґрадувалося, а в Польщі ще живе. Там помічається шукання аналогій, що мають коріння в історії. У тому ховається певна небезпека. Не можна механічно переносити для вжитку сьогоднішнього дня події, скажемо з XX століття. Історичні факти неповторні. Одначе в Польщі існує великий нахил до вишукування аналогій. Стається так тому, що суспільство не має можливости нормального розвитку думки. З другого боку існує певна геополітична тяглість — нарід був, є і буде. Трудно шукати романтичних аналогій в минулому, коли живемо в добі тоталітаризму і атомової зброї. Сучасна людина реагує інакше на такі явища, як несправедливість, насильство, рабство, терор і голод. Збірна психіка також змінилася, тепер нелегко говорити про національний характер народу.

Найголовнішим завданням у Польщі є знищення непевности, а знищити її легко, бо своєю політикою Захід не дає багато надії полякам. Зрештою польське питання перестало бути актуальним, його заступив страх перед атомовою війною, а Москва свідомо той страх підтримує. Щоб не було атомової війни Москва пропонує досить одверто односторонне розброєння Заходу. Економічне становище Польщі все гірше, туристичний рух зменшився. До того режим почав війну з музикою. В радіо заборонено музику композиторів американських і норвезьких. Працівники польського радіо розкрили таємницю. Заборона — це помста за надання Валенсі нобелівської нагороди миру. Чи відповідає за нагороду Бетговен чи Ґріґ?

Коли 1967 року вибухла війна поміж Ізраїлем та Єгиптом, в Польщі заборонено твори Артура Рубінштайна.

Хвороба вимагає правильної діягнози і потім відповідного лікування. Небезпеку треба пізнати, щоб потім її уникнути. Західній світ і досі не розуміє небезпеки московського большевизму і соціялізму. І тут зустрічаємося з абсурдом. Небезпеку большевизму краще розуміє робітник, як вчений соціолог. Совєтологія — наука молода, але не настільки, щоб зрозуміти жах совєтської системи. Їй приблизно 70 років.

Совєтського типу соціялізм — явище патологічне і як правило його не можна повернути назад, або направити. Тому (та й не тільки тому) совєтологія часто буває небезпечна для західнього суспільства, бо не дає правильної картини відносин в СССР.

Кожна наука мусить мати власну методологію. Але до СССР не можна застосувати методологію таку, як при вивченні Франції чи Англії. Якби західні совєтологи вживали власну, важливу тільки для СССР методологію, не було б ганьби Ялти чи В'єтнаму.

СССР — це „антисвіт", де не можна застосувати звичайні для Заходу поняття. Якось під час совєтського „голосування" у СССР був західній совєтолог і, приїхавши до Америки, всім оповідав, що там він бачив справжню демократію і демократичні вибори. Він бачив урни куди кидали виборчі бюлютені люди та кабіни, які мали двері для збереження тайни виборів. Хто визначає „кандидатів" на вибори він не знав. Люди, які сперечалися з наївним совєтологом, спитали: чи можна вважати крокодиля птахом, бо він несе яйця? Інші совєтологи впевняють, що з СССР можна і треба порозумітись, піти на компроміс, щоб уникнути війни, бо не всі в ЦК КПСС погані.

Нормальний західній соціялізм осягнув добробут для робітництва і не знає, що далі робити.

Перед Шевченковим місяцем

Березень за давньою традицією присвячений пошануванні пам'яті про найбільшого Сина України — Тараса Шевченка. Вже в рік після його смерти, в 1862 році, почали вшановувати його пам'ять панахидами, святочними сходинами, концертами, академіями, виставами його п'єс, інсценізаціями „Гайдамаків" і іншими його творів. В царській Росії це були тайні святкування, переважно заходом студентства, але з кожним роком цей культ Т. Шевченка зростав і поширювався. Його „Заповіт" співали в Україні як український гимн. У 1919 році українська армія УНР співала його при вечірньому наказі, при тому скидали шапки і вставали навколішки, що викликало велике враження.

У Галичині перші наші „Молоді Громади", тайні організації молоді, почали Шевченківські святкування, потім читальні „Просвіти", товариства молоді, „Сокіл", „Січ", Студентські Громади, школи та різні товариства відзначали на свій спосіб у Шевченковому місяці березні пам'ять Генія і Пророка України, що збудив її з вікового сну. Такого культу найбільшого поета немає в ні одному народі, тому наш культ Т. Шевченка унікальний, бо його не можна порівнювати з ні одним поетом у цілому світі. У передвоєнному Львові в березні відбувалося понад 20 Шевченкових святкувань, кожна бо школа, читальня, кожне товариство відзначало, а при кінці Матірне Т-во „Просвіта" відбувало величаву академію при виповненій залі Народного Дому. За часів української держави Шевченківські дні: 9-го березня, стали державними святами, і так є досі, в сучасній Україні.

Цей всенародний культ Шевченка продовжували наші еміґранти у всіх країнах нашого поселення. Одначе він з різних причин занепадає. Давніше в кожному осередку нашої еміґрації відбувалися Шевченківські святкування, але тепер переходять на окружні святкування, тобто в місті, де ще існує хор, а сусідні осередки беруть участь. На це склалося багато причин. Старші громадяни відходять, або вже немічні, молодші розбрилися по цілій Америці в пошукуваннях за працею, та й уже є мішані подружжя. У деяких околицях тільки українські школи улаштовують Шевченківські роковини, в них беруть участь переважно батьки й рідні шкільних дітей, яким приємно бачити виступи своїх потіх і рідних. Брак хорів у багатьох наших осередках утруднює організацію концертів. Загально молоді нарікають, що наші концерти задовгі та нудні, нецікаві для них. Доповідачі часом промовляють задовго, подають життєпис Шевченка, що повинен бути знаний усім українцям. У доповіді треба підкреслювати головні прикмети творчости Шевченка, його значення для відродження українського народу з вікової неволі упадку української державности. Також не потрібно переповідати зміст поодиноких поем, бо в березні повинні всі українці прочитати „Кобзаря", що повинен бути настільною книгою в кожній українській хаті. Перед декляматіями добре було б коротко пояснити їх, бо не всі розуміють їх. Треба подбати, щоб декляматори подавали правильні наголоси, що в дітей часто бракує. Шевченківські відзначування не повинні тривати довго, не довше, як півтора години, повинні залишати додатні враження.

Нехай у Шевченковому місяці березні дух Шевченка вітає над нами та об'єднує до праці й боротьби за волю України!

І. Д.

Олександер Татомир

ЗА МОРАЛЬНУ ТУГІСТЬ АМЕРИКИ

Теперішній світ позначений небувалим упадком моралі, що зокрема помітне на Заході. Не зважаючи на буйний розвиток техніхнічних наук і на прояви героїчних чеснот, ЗСА вирізняються винятково низьким моральним рівнем громадянства. До цього у значній мірі причиняється порнографія, яка за допомогою різних модерних засобів масово поширюється у цій країні, особливо серед молодого покоління. Під її впливом поглиблюється моральне здичавіння, фізична й духова деґрадація та стають щоденним явищем різні проступки і морди на статевому тлі.

Порнографію стимулюють більйонові зиски її продуцентів і посередників, байдужість судів і немічна реакція компетентних чинників та батьків, зайнятих погонею за грошима. Порнографію поширюють преса, журнали, телевізія, радіо і численні неморальні видання, тощо.

Закони проти порнографії

У ЗСА існують закони, які забороняють міжстейтове пересилання та імпорт непристойних матеріялів, радіомовлення про неморальні речі та поштову пересилку порнографії, але їх ніхто не придержується. „В 1983 році в цілій Америці нікого не покарали за порнографію" — стверджує голова Генеральної ради моралі в засобах масової інформації Павло Ґреді, а далі він каже: „Ми старалися в роках 1982 - 83 змінити настанову судів у цій справі та безуспішно. Тоді ми відвідали головного прокурора Е. Міза і він постановив züактивізувати закон". Це спричинило Рапорт комісії Міза, який інформує, що від 1978 - 86 років у ЗСА засудили тільки 71 особу за порушення федерального закону про порнографію.

Цей Рапорт вимагає, щоб негайно ввести в життя вже схвалені протипорнографічні закони. Він підкреслює, що карання за непристойність не є скероване проти журналів, які хоч може і провокують декого, але згідно з опінією суддів не надуживають свободи слова. Міз концентрує увагу на матеріялах, що пропаґують насильство і деґрадацію жінки. Вирізняє: дитячу порнографію, мазохістичні сцени, покази насилування жінок, наголошування звірськости в поведінці...

Панель впевняє, що порнографічні матеріяли мають пряме відношення до статевих злочинів.

МакҐеді твердить, що митна служба вже застосовує закон до імпортованої порнографії. На черзі стоять поштові уряди й ФБІ, які не придержуються приписів. ФБІ, що на протязі 10-ти років ховає голову в пісок, повинно мати в кожному уряді хоч по одному агентові ознайомленому з цією тематикою.

Головний прокуратор уже організує відповідну групу п.н. „Теск форс", яка складатиметься з прокурорів, спеціялізованих у ділянці порнографії. Ця комісія буде розсилати інструкції до всіх судів і до ФБІ, зв'язаних з порнографічною активністю та зладить окремий статут.

Міз вимагає, щоб прокурори мали принаймні одного правника в каранні порушників закону. Цю організацію очолить центер збирання інформацій про порушників права та карання порнографії. Він робить заходи, щоб Конґрес схвалив закон зі забороною користування непристойними матеріялами на каблевій телевізії і ангажування до фільмування картин з виразною статевою активністю акторів нижче 21 років життя. Багато сприйняло з ентузіязмом рішення Міза, але деякі вважають, що воно залагідне.

Мак Ґеді заявив: „Ми раді, що Департмент справедливости врешті постановив взяти до уваги нелеґальні матеріяли. Повідомлення генерального прокурора про творення окремої комісії знову дає ударну силу федеральному законові про порнографію".

* * *

Про намагання морально відродити ЗСА помістив з початком лютого ц.р. інформативну статтю релігійний місячник „Либерті Ріпорт", що його фундатором і директором є відомий провідник і пастор Джері Фалвел.

Постанова головного прокурора Міза будить оправдану надію серед українського громадянства, а особливо батьків, що у майбутньому мораль української молоді в публічних школах та в зустрічі з американськими засобами масової інформації буде менше загрожена, що вона стане повновартісним членом нашої спільноти й прикладним громадянином прибраної батьківщини.

Віримо, що рятункові заходи американських відповідальних чинників, а особливо Міза одобрять усі, яким справді залежить на збереженні релігійних і національних ідеалів ЗСА, а в тому і української громади, зокрема тепер у важкому змаганні з атеїстичним світом, а перш усього з московським комунізмом, що докладає усіх зусиль, щоб стягнути з духової висоти вільну людину в багно матеріялізму та зробити її бездушним предметом рабовласницької здичавілої системи.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ПРАЦЮ АОЛПУ

За добру інформативну статтю „Напередодні процесу Іван Дем'янюка („Свобода" з 14-го лютого 1987 року) належиться подяка авторові О. Кузьмович.

Одначе для доповнення інформацій про кількадесятьсторінкову статтю написану західньонімецьким журналістом Г.П. Рульманом, треба додати про важну ролю організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) у розповсюдженні цієї статті в Америці і в інших країнах, а саме:

У вересні 1986 року організація АОЛПУ вислала (великим фінансовим коштом) копії німецького оригіналу цієї статті разом із листом-зверненням про справедливий суд над І. Демянюком до 150 членів ізраїльського кнессету і до важливіших державних урядів Ізраїля, як рівнож до головних американських урядових чинників.

Варта пригадати, що ця посилка викликала гостру реакцію від заступника голови кнессету Дов Б. Бен-Меїра, лист якого до Божени Ольшанівської, голови АОЛПУ, був опублікований у всіх українських часописах. (Інші 18 листів, які одержала Б. Ольшанівська від членів кнессету були відносно сприйнятливого змісту).

При цій нагоді буде доцільно згадати, що незабаром заходами АНЧЕЙН (галузь АОЛПУ), завданням якої є оборона українського імени) буде виданий англійський переклад статті Рульмана у формі брошури, яка буде вислана до урядових чинників поодиноких держав та до світової преси.

Гандзя Савицька

Форест Гиллс, Н.Й.

Василь Ленцик

„РУСАЛКА ДНІСТРОВА" ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

I.

Цього року минає точно 150 років від появи славної „Русалки Дністрової" з якою в'яжеться розвій української літератури народною мовою та постійний розвій національної свідомости західньої вітки українського народу. Щоб зрозуміти вагу „Русалки Дністрової", треба поглянути оком дещо в минуле, яке попередило появу цієї невеликої збірки, а тоді краще можна оцінити виступ „Руської Трійці" та появу збірника „Русалка Дністрова". Від окупації Галичини польським королем Казимиром у 1340 році західні українські землі були під постійним тиском польської колонізації і польонізації. Поступово спольонізувалась провідна верства — українські князі і бояри, залишилось тільки духовенство і то малоосвічене та селянські маси, які крок за кроком почали попадати в повну залежність від польської шляхти, що масово напливала на українські землі, одержуючи великі земельні посілості, які польський король забирав від українських бояр. Зрештою ради почестей і урядів почала переходити на латинський обряд наша провідна верства, наші князі і бояри, які скріплювали польський стан посідання на наших землях. Тільки деякі колишні боярські роди затримували якийсь час свою віру і приналежність до свого народу.

У час першого розбору Польщі тих магнатських чи боярських родів залишилось дуже мало. Між тими був рід Шептицьких, який видав нашій Церкві кількох визначних ієрархів (Варлаам, Атаназій, Лев, останньо Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький), але і з того роду частина перейшла до поляків.

Рік 1772 в час першого розбору Польщі приніс західнім землям України корисну зміну, в першому розборі бо Польщі Західні Українські Землі, тобто Галичина, Холмщина і південна Волинь перейшла під владу Австрії. Польонізація тих земель зробила страшне спустошення під оглядом національним і культурним. Міста були зовсім спольщені, духовенство ґоворило проповіді по-польськи і вдома вживало польської розговірної мови, хоча в душі воно почувало себе „русинами" за виїмком може деяких. Основу української суспільности творило тоді селянство, яке своєю впертістю, своїм консерватизмом трималося твердо своїх прадідівських звичаїв, своєї Церкви і тим врятувало західню вітку українського народу від національної загибелі.

Спершу Австрія думала, що ця частина одержаної землі — це частина Польщі і польського населення. Але коли син цісаревої Марії Тереси Йосиф у два роки після прилучення Галичини до Австрії відвідав в імені своєї мами новонабуті землі, переконався, що це не одностайний край з польським населенням, але живуть тут ще інші люди іншої народности. Він ствердив, що населення Галичини, українське, тільки шляхта польська, та що населення задоволене з тієї зміни, тільки маґнати ні. „Всі ждуть від нас справедливости — одні маґнати невдоволені", — так писав Йосиф II, звітуючи своїй мамі цісаревій Марії Тересі.

Також львівський єпископ Лев Шептицький доказував перед віденським урядом, що українці — це самостійний окремий від поляків нарід, та домагався справедливости для свого народу. У висліді тих старань цісарева Марія Тереса заснувала у Відні для виховання священиків Греко-Католицької Церкви духовну семінарію так звану „Барбареум" від церкви св. Варвари, при якій була семінарія приміщена (1775 р.). В році 1783 австрійський уряд заснував у Львові Духовну Семінарію т.зв. Генеральну, яка стала осередком не тільки вищої освіти для кандидатів на священиків, але згодом і центром звідки виходили діячі галицького відродження.

У цій Семінарії студіював Маркіян Шашкевич та його приятелі Яків Головацький та Іван Вагилевич, які в 1830 роках створили так звану „Руську Трійцю", ціллю якої було розбудити приспане галицьке суспільство до нового життя. Вони то склали літературну збірку „Зоря" що мала бути — як каже Іван Франко — „виразом нових щиронародних, а зараз слов'янофільських змагань галицько-руської молодіжи". Однак цензура не допустила до друку цієї збірки, бо боялась, щоб згадка про минуле (про Богдана Хмельницького) не викликала заворушень. Також галицька цензура не допустила до друку другої збірки, яку зладив Маркіян Шашкевич зі своїми друзями, однак вона таки вийшла в Будині 1837 року під заголовком „Русалка Дністрова". Ця збірка, крім творів Шашкевича, Головацького і Вагилевича містила багату збірку народних пісень.

Уже у вступному слові подається причину видання „Русалки Дністрової". „Судило нам ся послідним бути. Бо коли другі Славяне вершка ся дохаплюют, і єстли не уже то небавком побратают ся с повним, ясним сонцем; нам на долині в густій студенній мраці гибіти". Мали і ми наших півців і наших учителів, але найшли тучі і бурі, тамті заніміли, а народови на довго ся здрімало; однакож язик і хороша душа руска була серед Славянщини, як чиста слеза дівоча в долони серафима".

Отже, щоб витягнути свій нарід із того положення, щоб не бути послідним, Шашкевич та його товариші рішили розігнати ті мряки тьмаві, про які писав Маркіян Шашкевич у збірці „Син Руси":

Дайте руки юні друзі,
Серце к серцю най припаде,
Най щезають тяжкі туги,
Ум охота най засяде.
Разом разом! хто сил має
Гоніт з Руси мраки тьмаві
Завесть най нас не спиняє,
Разом к світлу друзі жваві!

До світла, до кращої долі кликав Маркіян свій нарід. У вірші „Друговн" він так пише:

„Відкинь той камінь, що ти серце тисне!
Дозволь в той сумний тин
Най свободоньки сонічко заблисне:
Ти — не неволі син! ...

Закінчення буде.

Як пересилати датки на лябораторію, що виробляє „Украін"

Джерзі Сиґі, Н.Дж. — У зв'язку із запитами читачів як можна посилати датки на лябораторію, що виробляє „Украін", про що „Свобода" писала в ч. 30 з суботи 14-го лютого 1987 року, інж. Ярослав Новицький інформує, що усі пожертви ідуть через австрійську поштову щадничу касу „P.S.K." на конто ч. 7459.355 зі зазначенням, що це на „Ukrainisches Institut fuer Krebsbekaempfung" (Юкраін), 1060 Wien, Austria.

ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ — ЗБІРКА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ 1987

Достойні Громадяни — Українці в ЗСА

Жорстокі переслідування і великі втрати, що їх зазнає наш нарід в Україні, включно із жахливими наслідками радіяції, після ядрової катастрофи в Чорнобилі, а тут неперебірчива кампанія ворожих нам сил, знеславлювання нашого імени, обвинувачування у мнимих воєнних злочинах, вимагають від нас консолідації усіх наших національних сил протидіяти проти тих наклепів.

В обличчі такої невідрадної ситуації УАКРада завжди обстоювала необхідність одної сильної центральної репрезентації українців в ЗСА і змагала до реалізації цього задуму. На жаль, не з вини УАКРади, ці намагання покищо безуспішні.

УАКРада розглянула можливості створення, на взір Канади, спеціяльного комітету, який мав би зайнятися збіркою матеріялів і заанґажуванням відповідних сил з метою опрацювати аналізу поселення українців в ЗСА та його опублікувати.

УАКРада співпрацювала в акції видання Департаментом Освіти Стейту Ню Йорк і Стейтового Університету 3-го тому про народовбивство-ґеноцид, у якому подано матеріяли про Великий голод в Україні, що має бути включений у навчальну програму в школах стейту Ню Йорк.

Екзекутива УАКР бере активну участь у Крайовому Комітеті 1000-ліття Хрещення України.

У зовнішньо-політичних справах Екзекутива продовжувала зв'язки із урядовими чинниками і не-державними (етнічними) організаціями і підтримувала ті акції державної політики, що були на користь поневолених большевиками народів, а передусім України.

Екзекутива інтервеніювала у справі консуляту в Києві і підтримувала акції Української Гельксінкської Групи, а представник УАКР бр[ав] участь у Конференції Співробітництва і Безпеки, що відбулася у Відні в листопаді 1986 р., входячи у склад делеґації СКВУ.

Щоб уможливити УАКРаді вив'язуватися надалі із тих завдань і їх здійснити, а також із фінансових зобов'язань супроти СКВУ, що виносять річно 37.500 дол., Екзекутива, дякуючи усім жертводавцям за підтримку в минулому, звертається з проханням до громадянства продовжувати встановлений три роки тому Український Громадський Фонд для покриття бюджету витрат, зв'язаних із її діяльністю.

Внески Фонду такі:

250.00 дол. від Крайових Організацій,
50.00 дол. від їх відділів,
25.00 дол. від осіб, що заробітково працюють,
15.00 дол. від пенсіонерів,
5.00 дол. від студентів.

Просимо в міру можливостей не обмежуватися до цих мінімальних сум. Чеки виставляти на: Ukrainian American Coordinating Council і висилати на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN COORDINATING COUNCIL
142 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Екзекутива УАКРади

В. Шарван очолив 127-ий Відділ УНС в Баффало

У неділю, 18-го січня цього року, відбулись річні Загальні збори 127-го Відділу Братства св. Миколая в Баффало, Н. Й., в церковній залі при вулиці Онейда і Фільмор.

Збори відкрив голова Відділу Василь Шарван, привітав присутніх і подав порядок нарад, який прийнято без змін. Пропозицію присутніх, щоб Управа відділу провадила зборами, прийнято одноголосно; голова В. Шарван подякував за довір'я і попросив голову Округи Романа Конотопського до президії; однохвилинною мовчанкою вшановано тих членів відділу, що відійшли у вічність.

Надя Ільківська прочитала протокол з минулорічних зборів, який прийнято без поправок. Фінансова секретарка Марія Гаравус звітувала про членський і фінансовий стан Відділу, який нараховує 406 членів, а в тому є 356 дорослих, і 50 у молодечому департаменті. Касир Петро Гаравус звітував про фінансовий стан Відділу, подаючи, що в касі є 649.85 дол. на 1987 рік.

Голова у своєму звіті доповнив звіти попередніх референтів і зробив короткий перегляд з 31-ої Конвенції УНСоюзу, стверджуючи, що вона відбулась спокійно і ділово. Я є дуже гордий за наш Відділ, що в цьому бурхливому часі незгоди в громаді панував і панує спокій, співпраця і братерська любов.

За Контрольну комісію звітував голова М. Гнатів. Контрольна комісія, в складі О. Бережницка, М. Гнатів і Д. Ільківський, перевела контролю у нашому 127-му Відділі при співучасті фінансових секретарів Марії і Петра Гаравусів у суботу, 17-го січня ц. р., ствердили, що книги фінансового порядку ведені взірцево.

Голова Відділу В. Шарван попросив до слова голову Баффалівської Округи Р. Конотопського, який передав привіт від Централі УНСоюзу, говорив про справи і обов'язки нашої Округи стверджуючи, що минулий рік був найспокійнішим роком з цих попередніх.

Централя приділила нову квоту, яку ми мусимо виконати. Ми не є політичною організацією, ми є союзова родина. Пам'ятайте, що ви працюєте для себе і нашої Братської Організації УНСоюзу.

В. Шарван подякував голові Округи за такі важливі слова і заклик до нової Управи в справі посилення праці у Відділі.

Ніхто не зголосився до дискусії над звітами. М. Гнатів, голова Контрольної комісії запропонував уділити абсолюторію уступаючій Управі, внесок прийнято одноголосно довготривалими оплесками.

Пропозицію присутніх з залі, щоб перевибрати ту саму Управу на цей рік, прийнято одноголосно.

Перевибрано Управу на 1987 рік у такому складі: Василь Шарван — голова, Дмитро Пітолай заступник голови і рек. секретар, Надя Ільківська — англомовний секретар, Марія Гаравус — фінансовий секретар, Петро Гаравус — касир і заступник фінансового секретаря, Дмитро Баранецкий — вільний член; Контрольна комісія: Михайло Гнатів — голова, О. Бережницька і Дмитро Ільківський — члени.

Збори закрив голова В. Шарван, закликаючи громаду до активного союзового і громадського життя, він вказав їм на небезпеки, які спільнота зустрічає на шляху своєї праці, подякував за перевибір і довір'я. Товариські розмови продовжувались при традиційній перекусці, яку приготовила членкині з Братства Марія Гаравус.

П. Д.

Стипендійний баль

Заходами 3-го Відділу СУА і української кредитівки у Фініксі, Аріз., відбувся вже 7-ий з черги баль на придбання фондів для студіюючої української молоді.

Імпреза — баль відбулася 22-го листопада 1986 року в Кемелбек Інн Різорт готелі з належною і дбайливою підготовою комітету, до якого входили: Ліда Дидик, Надя Тефт, Леся Рубзамен, Ірена Ванько, Маріянна Турів, Ґеня Чопівська, Христина Бойка і Роман Бадинський.

Протягом підготовчого часу комітет спільно працював, щоб заплянована ім преза увінчалася успіхом. Програма розпочалася о 6-ій год. вечора: спочатку коктейл, а потім вечеря. Відтак організатори (від СУА і Кредитівки) привітали всіх учасників балю, а особливо привітали виконавців мистецької частини вечора, а саме: Таня і Лариса Рубзамени, українські народні танки, Роман Ратачка, гість з Сан Дієго, гра на бандурі; оркестру „Соловей" з Торонто, Канада.

Всі точки були виконано бездоганно. А щобільше, всі виконавці мистецьких точок виступали без фінансової винагороди, за що належиться їм велике спасибіг; крім того присутня публіка винагородила їх оплесками.

Після мистецької частини і обіду, гості при звуках оркестри „Соловей" з Торонто забавлялися до пізньої ночі.

Великий моральний і матеріяльний успіх Степендійного балю — це заслуга всіх організаторів, як також і всіх учасників того балю.

Присутня

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує з Парижу, що процес проти воєнного злочинця, шефа ґестапо в Ліоні, Франція, Клявса Барбі, розпічнеться 11-го травня цього року. Його прокуратура обвинувачує у злочинах проти людства, винищуванні французьких патріотів, зокрема членів руху спротиву і депортації французьких жидів до німецьких концтаборів смерти.

З діяльности української громади в Норт Порті

Річні загальні збори Релігійно – Культурного Осередку св. Андрія в Норт Порті, Фла., що відбулися 28-го січня цього року дають нагоду для перегляду діяльности та підсумування досягнень цієї відносно молодої української громади. Це вже 12-ті річні збори Осередку, який засновували всього кілька родин. Сьогодні Осередок може почванитися значними організаційними і матеріяльними здобутками. Його майно тепер оцінюють вже на понад 500,000 дол.

Зборами проводила президія у складі: голова Володимир Борискевич, його заступник Леонід Кириченко та секретар Сильвестер Мартюк. У просторій залі Осередку зареєстровано 139 членів з правом голосу та кільканадцять гостей. Коли зважити, що Осередок має тепер 359 членів, можемо з приємністю ствердити, що громада справно організована і її члени активно уділяються у його праці. У проводі Осередку працювала широко розбудована управа, 21 членів і референтів, п'ять членів контрольної комісії та три члени товариського суду. Збори з признанням ствердили, що всі члени управи виконували свої обов'язки та дружньо співпрацювали.

Зі звіту голови Володимира Різника і референтів довідуємося, що в Осередку впродовж минулого року виголошено 14 доповідей на різні теми, відбуто п'ять зустрічів членства з прийняттям, чотири мистецькі виставки, чотири відзначення історичних річниць з доповідями та мистецькими програмами, концерт бандуриста Романа Левицького, авторський вечір поета отця Олександра Костюка та численні імпрези, прогульки, пікніки, базари з виставками народного мистецтва для обзнайомлення американського довкілля з українською проблематикою. Організатором імпрез була мистецька референтура під умілим проводом її голови Міри Повх та культурно-освітнього референта Богдана Козака. Референтура суспільної опіки під проводом Марії Бойдуй вислала 35 пачок з одежою українцям в Бразилії. Осередок багато завдячує успішній праці господарської референтури під проводом Віри Люлька та численним паням, що так жертвенно працювали впродовж цілого року. Щотижневі обіди з варениками, прийняття, фестивалі. Попрацювало наше жіноцтво, „вторгували" минулого року 27,000 долярів.

Наша громада також багато пожертвувала на різні громадські і національні цілі, Гарвардський Комітет під проводом Іваницького і Кузьми придбав понад 5,000 долярів, допомога родині Дем'янюка 1.000 дол. Останньо гостив у нас д-р Атанас Фіголь і на Вічний Фонд Енциклопедії досі придбали понад 6.000 дол. Збірщики Оля Козак і Наталка Закидальська ще приймають дотації.

Управу Осередку на біжучий рік поширено до 28 членів, прийшло декілька нових, молодших поселенців в Норт Порт або його околиці. Головою обрано знову Володимира Різника, одного з основників Осередку, що разом з дружиною Марією багато причинилися до його розбудови.

В біжучому році наш Осередок зобов'язаний виконати важливий проєкт, що в майбутньому може мати велику вартість для українського поселення в Америці — будову кондомініюмів на 45 мешканевих одиниць. Проєкт опрацьовує інтенсивно будівельний комітет під головуванням Володимира Борискевича, секретар Богдан Козак. Проєкт вже вповні підготований і незабаром уповажнений контрактор почне його будову. Мешканеві одиниці на другому і третьому поверсі всі продані, є ще кілька одиниць на партері вільних. Зацікавлені можуть телефонувати на число 1 (813) 627-1082 і отримають потрібні інформації від п. Борискевича.

Наша громада робить старання, щоб відкрити при Осередку кредитову кооперативу, самостійну, або філію вже існуючої української кредитівки в північних стейтах. Тимчасово наші члени користаються з послуг місцевих банків.

В день 22-го січня в столиці Фльориди в Телегассе на стейтовому будинку цього року знова повівав український прапор. Українська група з Норт Порту приєдналася до делегації українців зі Ст. Пітерсбургу і спільно продемонстрували в стейтовому домі наше незломне стремління до відбудови української державности на наших землях.

Мистецьку програму виконали хор і танцювальний ансамбль зі Ст. Петерсбургу. Члени фльоридського стейтового уряду мали змогу подивляти красу українських пісень і народних танців. Молитву за український поневолений нарід провів отець Петляр, до зібраних промовляв голова українського клюбу в Ст. Петерсбургу Іван Когут, від стейтового уряду промовляв секретар стейту Фаєр сон.

Наша громада відзначила свято державности 24-го січня соборно і врочисто. Програмою проводив імпрезовий референт Богдан Козак. Американський гимн в обробці Фоменка, українські слова Ярослава Благутича, виконав наш соліст д-р Богдан Ничка. У програмі виступив смичковий квартет маестра Ярослава Ліщинського, що своєю мистецькою грою чарував публіку.

Пані Барусевич продеклямувала твір Лепкого „Не Забудь". Цікаву і оригінальну доповідь про значення річниць державности і соборности опрацював редактор Орест Питляр. Доповідач розповів, що інші народи відзначають свої державні свята веселими, імпозантними маніфестаціями. „У нас — інакше. Вшановуємо його не танцями і парадами, а урочистими Богослуженнями і панахидами і той спосіб святкування є символічний для цілої нашої трагічної історії, від Каяли до Калки, від Крут до Білогорського Лісу". Підкреслено настроєвий момент слухачі пережили, коли доповідач розказував про свої особисті переживання з дитячих літ, часів відродження державности, ті радісні, незабутні дні в Україні.

Несподівана смерть сл. п. сенатора Павла Юзика була великим ударом для української громади в Норт Порті. Він був для нас більше ніж достойним гостем з Канади. Обоє з дружиною Марією вони багато причинилися до росту нашого Осередку. За посередництвом сен. Юзика Осередок придбав таку імпозантну посілість, він був співініціятором будови української оселі-кондомініюм, оснування кредитової кооперативи та інших корисних проєктів. З його авторитетом рахувалася ціла українська громада і американське суспільство на Фльориді. В його пам'ять Осередок уфундував в каплиці віконний вітраж, а наша бібліотека прийняла його ім'я, як патрона „Бібліотека імени сенатора Павла Юзика".

Пресова референтура

ДВА КОЛИШНІ ПРОВІДНІ члени робітничої профспілки „Солідарність", діяльність якої заборонена тепер урядовим декретом і постановою парляменту, написали протестаційного листа до міністерства внутрішніх справ і запротестували проти слідкування за ними працівників державної служби безпеки, які стережуть їх вдень і вночі. Владислав Фразенюк і Юзеф Пініор кажуть, що вони нібито перебувають на волі, але мають почуття домашнього арешту. Обидва погрозили, що вони такої „демократії" не визнають і якщо міністерство внутрішніх справ не накаже зняти „охорону" то вони будуть змушені знову піти у підпілля. Найбільшим покаранням громадян Польщі є тепер практика режиму Войцеха Ярузельского викидати людей з праці з так званим „вовчим квитком", з яким викинений вже більше ніде не влаштується на роботу. Так менш-більш виглядає нова польська „демократія", — кажуть обидва згадані дисиденти.

Волинь вітає Тисячоліття Хрищення своїми церквами

Чергова серія ювілейних марок

Підходимо все ближче до славетного ювілею Хрищення України і відзначування його набирає на силі. В повному ході є ряд великих культурних проєктів, видано ряд більших і менших публікацій, йде підготова до репрезентативних імпрез та маніфестаційних з'їздів. Хто хоче зберегти чи передати молодшому поколінню пам'ятку з цього ювілею, може це вже тепер починати робити, бож у продажу є медалі, відзнаки й марки.

Про ці останні й мова. Якось ніхто досі ще не спромігся на офіційне видання таких пропам'ятних марок, на які, напевно, нетерпляче чекають сотні українських й інших колекціонерів-філателістів, і ми повинні дати велике признання установам, що намагаються заповнити цю прогалину: Інститутові Дослідів Волині та Товариству „Волинь" у Вінніпегу. Збирачі марок знають, що вже минулого року заходом цих організацій були видані два пропам'ятні бльоки (аркуш по 6 марок) „Тисячоліття Хрищення Руси-України", виконані багатоколіпним друком за проєктом відомого нашого мистця-графіка Ростислава Глувка з Англії і там же під його наглядом друковані. Не знаємо, чи багато наших філателістів мають це вартісне і пам'яткове видання (перше таке з нагоди ювілею), бо було видано накладом по 200 аркушиків, але на кожний випадок варто про нього написати до Т-ва „Волинь". (скр. пош. 3651, Вінніпеґ, Ман. R2W 3R4) і дістати: продавали бльок по 3 дол., а коли бльоків не дістанете, вам пришлють чергове ювілейне видання — „Тисячоліття Хрещення України-Церкви на Волині", прекрасне, люксусове й репрезентативне видання, на якому рукою мистця Р. Глувка кинемо зарис Почаївської Лаври та обрамовано його деєятьма марками з найславетнішими нашими храмами Волині: Почаїв, Остріг, Крем'янець, Ковель, Рівне, Низькеничі, Володимир Вол., Луцьк, Межеріч і Берестечко. Ще ніколи не мали ми такої колекції цих святинь у такій мініятюрній з мистецького боку формі, як тепер.

І тому дякуймо Інститутові і Товариству „Волинь", і поспішиться, колекториукраїнці, бо наклад знову дуже, дуже обмежений.

Адреса для замовлень
Society Of Volyn
Postal Station „B"
Box 3651
Winnipeg 4 - Manitoba
Canada
R2W 3R4

(ак)

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН зустрівся з губернаторами і повідомив, що він підтримує їх плян зміни системи велферу. Текст виступу Р. Реґена не був розголошений, але речник Білого Дому Марлін Фицвотер сказав репортерам, що „між становищем Президента і губернаторів щодо реформи велферу є дуже мала різниця". Згідно з пропозиціями губернаторів, як демократів, так і республіканців, основні зміни повинні заторкнути програму, спрямовану на допомогу родинам з дітьми, в яких нема, як правило, одного з батьків, найчастіше батька. На такі родини припадає головна частина програми соціяльної допомоги, на яку держава видає сотні мільйонів долярів. Після зустрічі з Р. Реґеном губернатори висловили задоволення тим, що їх рішення про реформу системи велферу знайшло підтримку в Білому Домі. Кілька стейтів готові приступити до здійснення реформи системи велфер уже в найближчий час.

У СТОЛИЦІ ФРАНЦІЇ відбулася нарада міністрів фінансів ЗСА, Японії, Західньої Німеччини, Англії, Франції і Канади. Із членів так званої „великої сімки" на цей раз не було лише Італії, яка відмовилася від запрошення, заявивши, що „нема сенсу брати участь в нараді, бо всі головні справи вирішують без нас". Мова на нараді йшла про стабілізацію курсу доляра, який впав тепер, у порівнянні до валют інших країн, на 30-40 відсотків. Штучний спад курсу доляра викликаний фінансовою політикою ЗСА, які стурбовані величезним дефіцитом зовнішньої політики. Падіння курсу доляра привело до здешевлення американських товарів на чужинецьких ринках. Всі учасники наради прийшли до рішення „тісно співпрацювати для досягнення стабілізації доляра".

З життя української православної парафії Св. Вознесіння в Мейплвуді

Свято Різдва Христового в українській православній церкві Св. Вознесіння, Н. Дж., яке відзначається за старим стилем, тобто 7-го січня, було відзначено гармоно та побожно з дотриманням усіх українських звичаїв і традицій, які були на рідних землях.

І так в навечір'я Різдва Христового, 6-го січня, була відправлена Свята Вечірня. В день самого Різдва Христового церква була вщерть заповнена як парафіянами, так і прихожанами та вірними, які приїхали з ближчих і дальших околиць стейту. Святу Літургію відправив настоятель церкви о. Іван Наконечний в супроводі церковного хору під керівництвом диригента інж. Леоніда Харченка та дев'ятьох вівтарних хлопців. Служба Божа повністю передавалась по радіо зі станції університету Савт Орандж і вона була призначена для всіх хворих, немічних і старших осіб, що не мали змоги бути на Службі Божій в день цього великого свята. Ця передача вже увійшла в традицію церкви і вона передається щороку. Відгуки про неї старших і хворих є дуже похвальні, бо як заявляють ті, що слухали передачу, вносила в їхні серця радість і потіху, якої вони не могли мати, бо не мали можливости особисто бути на цих великих урочистостях із-за стану здоров'я у святому храмі.

Перед відслуженням Св. Літургії учні з недільної школи під керівництвом настоятеля церкви гарно відспівали ряд колядок. Цей же шкільний хор з вчителями і батьками відвідали старших і хворих осіб, привітавши їх словами „Христос Рождається" та склавши їм святкові побажання, проспівали їм колядки, внісши в їхні серця хоч трохи радости і розради. Церковний хор цього ж дня відвідав з колядками ряд парафіян, пригадуючи їм про велич Різдва Христового з його звичаями і традиціями в українському народові.

У неділю, 10-го січня, під звуки оркестри „Чари" відбулася традиційна „Маланка", що її підготовив старший відділ Української Православної Молоді, яка існує при церкві Св. Вознесіння, під головуванням енергійного і молодого Івана Головка. Після вечері молодь і старші бавилися до пізньої ночі.

18-го січня ц. р. в навечір'я Богоявлення Господнього була відправлена Вечірня з освяченням води, після чого в парафіяльній залі відбулася Свята Вечеря „Голодна Кутя" з різними пісними традиційними українськими стравами. Все це проходили в дружній родинній атмосфері з обміном думками і спогадами про рідний край, про те, як святкують цей день приходу на світ Новородженого Дитяти наші брати і сестри на рідних українських землях в умовах безбожництва, насильства, гніту і безмірних злиднів.

Насувалися думки і спогади про тих, що перебувають у тюрмах, концтаборах, психушках чи на засланні, та тих, що пережили велику чорнобильську трагедію і далі знають, що їх і їхніх дітей чекає в майбутньому.

Під час вечері відбувся концерт колядок, що їх відспівав церковний хор. Першу частину колядок було проспівано під дириґуванням Л. Харченка, а другу — під керівництвом настоятеля церкви о. І. Наконечного. Співали колядки „Бог Предвічний народився", „Нова радість стала", „Небо і земля", „Добрий вечір тобі..." й інші. Сольо виконували Раїса Дідів і Маржі Друаш. Вечеря була приготовлена членами братства Св. Вознесіння.

В неділю, 19-го січня, в день свята Богоявлення Господнього—Йордану відправлено Святу Літургію з участю церковного хору та вівтарних хлопців. Після Літургії настоятель церкви, церковний хор, вівтарні хлопці і всі молящі з хрестом, хоругвами та прапорами вийшли на подвір'я церкви, де був виконаний ритуал свячення води та посвячення льодового хреста, що його ось уже 11-ий рік ставить старший відділ Української Православної Молоді.

Церковному хорові на чолі з його дириґентом Л. Харченком, старшому відділові Української Православної Ліги, головою якого є І. Головко, недільній школі з їх учителями, Братству Святого Вознесіння при церкві, на чолі якого стоїть О. Богдан, Сестрицтву Св. Покрови і клюбу жінок за всю їхню допомогу у відзначенні та проведенні всіх свят, пов'язаних з народженням Господа Ісуса Христа, належиться велика і сердечна подяка.

Відзначення Дня Незалежности

В день Української незалежности в четвер, 22-го січня ц. р., група парафіян церкви Св. Вознесіння в Мейплвуді, Н. Дж., на чолі з настоятелем церкви о. І. Наконечним винесли прапори українській і американський і поставили їх при головних дверях при вході до церкви. Після привітання, що його склав К. Степовий присутні відспівали український національний гимн.

Цього ж дня члени парафії церкви Св. Вознесіння на чолі з о. І. Наконечним були присутні на відчитанні проклямації посадника Мейплвуду Гресміса з приводу Дня Української Незалежности, та під час вивішення прапорів, учасники церемонії відспівали американський і український гимни.

В неділю, 25-го січня, після Служби Божої, о. І. Наконечний відправив благодарственний Молебень за український нарід як у краю, так і в діяспорі. Співав церковний хор під орудою інж. Л. Харченка та з участю чотирьох вівтарних хлопців. Стійку з прапорами несло Товариство Прихильників Державного Центру і Братство Св. Вознесіння.

На прохання товариства Прихильників Державного Центру УНР було проведено збірку на потреби діяльности українського уряду в екзилі, яка принесла загальну суму 128 дол.

У неділю, 1-го лютого, після Служби Божої о. І. Наконечний в супроводі семінаристів з Семінарії церкви Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Павла Ягія і Елисея Ференців з Бразилії відслужив урочисту Панахиду за спокій душ 300 студентів, які в обороні рідної землі полягли геройською смертю на невеликій станції Крути. Церковний хор відспівав „Вічную Пам'ять". Перед Панахидою о. Іван сказав слово про героїв Крут.

К. Степовий

Пластова станиця в Баффало відзначила 25-річчя смерти Сірого Лева

Св. пам'яті перший Начальний Пластун Сірий Лев—проф. Северин Левицький, закінчив свою земну мандрівку 30-го січня 1962 року. Його могила знаходиться на кладовищі св. Хреста в південній частині баффальської метрополії, в містечку Лякавана. Ще за свого життя, немов відчуваючи близьку смерть, Сірий Лев говорив: „Якщо Бог милостивий покличе мене до себе на 'вічну ватру', покладіть біля моєї могили лавочку, а згадуючи—заспівайте пісню про 'Морозенка'".

Біля могили Сірого Лева немає лавочки, бо розпорядки цвинтаря на це не дозволяють. Зате рік-річно в часі пластових таборів на Новому Соколі пластова молодь відвідує Начального Пластуна Сірого Лева, складаючи на його могилу китиці квітів. Також баффалівська пластова станиця кожного року день його смерти відзначує окремою Службою Божою.

В цьому році минає 25 років від дня смерти Начального Пластуна—Сірого Лева. В неділю, 1-го лютого ц. р., була відслужена в каплиці Пречистої Діви Марії Служба Божа з Панахидою, на яку численно зібралися в пластових одностроях з хрінними прапорами члени станиці та члени Пластприяту, щоб в молитвах згадати світлу постать одного із будівничих пластового руху.

Забились серця пластунів і пластунок, особливо тих, які знали його за життя, коли плили у церкві чутливим співом слова пластового „Отче наш". У цю хвилину здавалось, що Начальний Пластун Сірий Лев є між нами! Здавалось—ось він відбирає дефіляду пл. Свята Весни маршуючих колон пластової молоді! Він стоїть перед звітом на пластових таборах, з'їздах, вишколах.

Після Панахиди у великій церковній авдиторії відбувся короткий поминальний апель при співучасті пластової молоді та громадянства. Біля портрету Сірого Лева (пензля покійного пл. сен. мистця Адама Антонишина) уставились пластуни й пластунки з прапорами. На наказ бунчужного ст. пл. Андрія Пришляка до віддання почести похилилися прапори та в хвилинній мовчанці згадано Сірого Лева і всіх померлих членів пластової станиці.

Пл. сен. Богдан Пашковський відчитав наказ, вказуючи на керівну творчість і працю для Пласту, як прикладного громадянина, як старшину, учасника визвольних змагань, як професора-педагога, як символ єдности українського пластового руху. Його постать назавжди залишиться світлою для пластових поколінь.

Ст. пл. Андрій Пришляк з великим відчуттям прочитав вірш поета О. Кобця „На смерть Начального Пластуна Сірого Лева". Згодом в настроєвій тиші по великій залі розлилася пісня. Це улюблена пісня Сірого Лева про Морозенка. На залі погасло світло, тільки перед портретом Сірого Лева світилась ясним полум'ям лямпадка, символізуючи пластову ватру, а китиця живих червоних гвоздиків говорила про любов пл. молоді до улюбленого першого Начального Пластуна.

Цю скромну, але з пієтизмом віддану шану Сірому Левові закінчено пластовою піснею „Надобраніч—ніч вже йде". Після апелю група пластунів та приятелів від'їхала автами на цвинтар, щоб зложити зі свіжої смереки з Нового Сокола вінок на могилі Сірого Лева і його дружини Оксани. Станичний пл. сен. Ярослав Пришляк перед могилою віддав звіт такими словами: „Дорогий Начальний Пластуне, курінний Першого Куреня ім. О. С. Тисовських, батьку Нового Сокола! Я, станичний пластун станиці Баффало, також курінний суддя Першого куреня ім. О. С. Тисовських, я, як референт пластових таборів на Новому Соколі, звітую! По сьогодні члени твої пластової станиці в повній пластовій дисципліні проводять виховну працю по роях, гуртках та осередках, після пластового закону, після твойого дороговказу, для добра української родини, громади, українського народу. Твій перший курінь, посилений численно ідейним членством, в повному розгарі у виконанні його завдань. Твій Новий Сокіл, що духом своїм окрилюєш в часі пластових таборів та з'їздів став життєрадісним прибіжищем для соток пл. молоді, скріплюють себе фізично й духово, сталять характер, щоб стати примірним пластуном (-кою) та щоб бути корисним для українського народу! Всі ми, згуртовані по пластових уладах в діяспорі, по своїх силах та спроможностях стараємось сповнити пластовий заповіт! СКОБ! Готуйсь!"

Молитвою та відспіванням „Вічная пам'ять" закінчено відзначення 25-річчя відходу на „вічну ватру" Начального Пластуна Сірого Лева.

Братчик Славко

Помолимось за тих...

Жінки у Філядельфії розв'язали, здавалось, нерозв'язну проблему — спільними силами влаштували „Свято героїнь". Чотири жіночі організації: Окружна Рада СУА, Об'єднання Православних Сестрицтв, Український Золотий Хрест і Об'єднання Жінок ОЧСУ, жінки різних політичних переконань, різних конфесій та віку дійшли за кільканадцять років співпраці до своєрідного парляменту, який раз в рік виявляє свою волю і погляди соборним святкуванням пам'яті героїнь, при чому провід свята кожного року ротаційним порядком в руках іншої організації, без ставлення крапки над і.

Свято жінки-героїні виявилося народним плебісцитом. Заля УКО центру не вміщала публіки, програма була коротка, не перетяжена виступами охочих „вплівати на маси", а найкращі мистецькі сили дали насолоду дзвінкими голосами, вправним опануванням інструменту чи розумно продуманим патосом слова.

„Що то єдність душ" — писав недавно замучений найкращий поет наших днів Василь Стус. Цю єдність ми відчули, задивлені в побільшений образ Катрусі Зарицької на стіні, слухаючи про її геройчне постать в доповіді Степанії Бернадин, коли слухали полум'яних слів іншої героїні Олени Теліги (Марія Касіян), коли прислухалися до пісень Миколи Фоменка (сл. Я. Славутича „У полі, під могилою", сл. І. Багряного „Марш молодості") у виконанні ніжного сопрано Надії Оранської, коли вчувалися в болючі слова Юрія Клена в чудовій пісні Ярополка Ласовського „Помолимось" (недаром цю молитву до Бога „з долонями милосердними" у першому виконанні хором ОЖ минулого року вислухала публіка спонтанно звівшись з місць, стоячи). З такою ж силою прозвучав „Прелюд фіс-моль" Левка Ревуцького та „Концертовий прелюд а-моль" у виконанні Ірени Пелех-Зварич та дві пісні „Лелеченьки" і „Кант про сиритку" аранж. Григорія Китастого в прегарному співі під бандуру Наталки Гончаренко-Ковальчук.

Здається, зникли непорозуміння, незгоди, болючі роз'єднання найближчих осіб, минулися, щоб не повертатись дрібниці, нанесені намулом ностальгії, споминами невдач у минулому. Українці глянули на себе очима братів, колись товаришів воєнних подвигів, нині героїв спогадів, всепрощаючими очима розчулених приятелів, яких не можуть розлучити ні простори ні відстані часу.

Звуки експресивної пісні, пісні-драми про тих, „відірваних від рідних хат" і особливо тих, що „у розпучі гризуть залізні штаби грат" ми сприйняли так живо, якби самі були там під мурами тюрем, за колючими огорожами кацетів, ми молилися спільно в душі, а вели цю пісню 12 жінок під вправним проводом молодої дириґентки Галі Сагатої-Поритко.

Ймовірно побіч того всенародного єднання проходила радісна думка, що з нашої молодої генерації виросли таланти — композиторський Ярополка Ласовського, дириґентський Галі Сагатої — Поритко, піаністичний Ірини Пелех - Зварич, Лесі Рудий та співачки й бандуристки Наталки Гончаренко-Ковальчук. Це мистецьке явище, як бачимо, є плодом тієї Стусової „єдности душ". До ансамблю ОЖ приєдналися жінки з інших середовищ, які своїми гарними голосами підсилили й прикрасили хор.

Мистецький успіх „Свята героїнь" дорівнював моральному й, ми сказали б, політичному. Разом ми заспівали, разом заплакали (бо від сліз при пісні „Помолимось" не можна було стриматись) і разом думками линули через континенти й океани в нашу люб'у Україну, про яку кожний присягнув не забувати ні тільки в святкову годину, але й серед іміграційних „блукань серед пустинь".

Присутня

ПІДПИС ПІД ТЕЛЕГРАМОЮ

У вістці п.з. „Владика Мстислав переслав телеграму І. Дем'янюкові („Свобода" ч. 34 з суботи, 21-го лютого ц.р.) у підписі під телеграмою слід читати „Мстислав, Митрополит УПЦеркви в ЗСА і діяспорі" — Ред.

ВІДІЙШЛИ
● ВІД НАС ●

ІВАН ПЕТРУЧОК, член УНС Відд. 423-го в Чикаґо, Ілл., помер 19-го липня 1986 року на 66-му році життя. Нар. 1920 року в Білокриниці, пов. Кременець — Волинь. Членом УНС став 1972 року. Похорон відбувся 23-го липня 1986 року на цвинтарі св. Андрія в Чикаґо, Бланінґдейл, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Юлія Назаревич, секр.

ПЕТРО ПАВЛИНА, член УНС Відд. 70-го Т-ва „Поступ" в Джерзі Ситі, Н.Дж., помер 13-го січня 1987 року на 70-му році життя. Нар. 1917 року. Членом УНС став 30-го червня 1935 року.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Шеремета, секр.

МИХАЙЛО ЗАГРИБЕЛЬНИЙ, член УНС Відд. 466-го ім. Івана Франка в Брантфорді, Онт. Канада, помер 24-го грудня 1986 року на 84-му році життя. Народився 1902 року. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Анні, сина Алекса з дружиною Патрісією, чотири дочки: Дону, Гелен, Патрісію і Діяну, 14 внуків і 3-ох правнуків, брата з родиною в Україні і дальшу родину. Похорон відбувся 27-го грудня 1986 року на цвинтарі св. Йосифа в Брантфорді, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Крутиголова, секр.

МАРІЯ БАЛАБАН, член УНС Відд. 27-го Т-ва „Орлик" в Ньюарку, Н.Дж., померла 10-го лютого 1987 року на 87-му році життя. Нар. 1900 року в Тернополі, Україна. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку мужа Володимира, дочку Ярославу, сина Володимира з дружиною Євгенією, внуків Олександра і Дарію і правнучку Беату та дальшу родину. Похорон відбувся 14-го лютого 1987 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Р. Лапичак, секр.

ВОЛОДИМИР ЯРМАК, член УНС Відд. 484-го ім. Т. Шевченка в Ютиці, Н.Й., помер 21-го січня 1987 року на 59-му році життя. Нар. 1927 року в Каліші, Польща. Членом УНС став 1953 року. Залишив у смутку маму Ольгу, дружину Любу, доньок Анету Савицьку з мужем Богданом і Тамо, двох синів Петра і Андрія з дружинами, сестру Наталку Холявку, трох внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 24-го січня 1987 року на цвинтарі св. Володимира Великого у Вайсборо, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Запарнюк, секр.